

## POSTANOWIENIE

Dnia 16 listopada 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec

w sprawie z odwołania [...] Spółdzielni "S." z siedzibą w W.  
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w K.  
z udziałem zainteresowanego G.D.  
o podleganie ubezpieczeniom społecznym,  
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń  
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 16 listopada 2017 r.,  
skargi kasacyjnej [...] Spółdzielni "S." z siedzibą w W. od wyroku Sądu  
Apelacyjnego w (...)  
z dnia 30 czerwca 2016 r., sygn. akt III AUa (...),

**I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**

**II. zasądza od [...] Spółdzielni "S." z siedzibą w W. na rzecz  
Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w K. kwotę 240  
(dwieście czterdzieści) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania  
kasacyjnego.**

## UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 30 czerwca 2016 r. Sąd Apelacyjny w (...) zmienił wyrok Sądu Okręgowego w K. z dnia 17 czerwca 2015 r. i oddalił odwołanie [...] Spółdzielni „S.” w W. (dalej jako płatnik składek) od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w K. z dnia 20 marca 2013 r. stwierdzającej, że G.D. podlegał obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym w okresie od 9 grudnia 2010 r. do 29 lipca 2011 r. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy zlecenia u płatnika

składek.

W skardze kasacyjnej płatnik składek zarzucił: 1) naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na wynik sprawy, tj. art. 328 § 2 w związku z art. 391 § 1 k.p.c. przez brak odniesienia się w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku do rozważań prawnych Sądu pierwszej instancji dotyczących oceny łączącego strony stosunku prawnego w kontekście przepisów regulujących umowę remontu budynku lub budowli, do której stosuje się odpowiednio przepisy umowy o roboty budowlane; 2) naruszenie prawa materialnego, a to: a) art. 353<sup>1</sup> i art. 65 § 2 w związku z art. 627 i nast. k.c. przez ich błędną wykładnię i przyjęcie, że w stosunkach prawnych wywołujących znaczne trudności interpretacyjne, niejednoznacznych i wykazujących cechy wspólne dla kilku rodzajów umów nazwanych, nie ma istotnego znaczenia wola stron zawiązujących ten stosunek prawny; b) art. 750 w związku z art. 734 i nast. oraz art. 658 w związku z art. 647 i nast. k.c. przez ich niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że strony w spornym okresie związane były umową o świadczenie usług, wbrew rzeczywistej treści zobowiązania wskazującego na to, że była to umowa o remont budowli lub budynku, do której odpowiednie zastosowanie znajdują przepisy regulujące umowę o roboty budowlane.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi drugiej instancji.

Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania uzasadniono występowaniem istotnych zagadnień prawnych, a mianowicie: 1) jakie znaczenie nadać woli stron zawierających konkretną umowę w sytuacji, gdy zawiązany na skutek powyższego stosunek prawny wywołuje znaczne trudności interpretacyjne, jest niejednoznaczny i wykazuje cechy wspólne dla kilku rodzajów umów nazwanych (art. 353<sup>1</sup> i art. 65 § 2 k.c.); 2) czy umowa, której przedmiotem jest wykonanie robót o charakterze remontowo-budowlano-wykończeniowym powinna zostać potraktowana jako umowa o świadczenie usług, czy też jako umowa o wykonanie remontu (art. 658 k.c.). Skarżący wskazał również na oczywistą zasadność skargi, przejawiającą się w braku możliwości kontroli kasacyjnej zaskarżonego wyroku wskutek braku odniesienia się w jego uzasadnieniu - z naruszeniem art. 328 § 2 w związku z

art. 391 § 1 k.p.c. - do rozważań prawnych Sądu pierwszej instancji dotyczących oceny łączącego strony stosunku prawnego w kontekście przepisów regulujących umowę remontu budynku lub budowli, do której stosuje się odpowiednio „przepisy umowy o roboty budowlane”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Przepis art. 398<sup>4</sup> § 2 k.p.c. wymaga, aby wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania stanowił odrębny element pisma niezależny od przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (art. 398<sup>4</sup> § 1 pkt 2 k.p.c.). Uzasadnienie wniosku natomiast powinno nawiązywać do przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecnictwie sądów, 3) zachodzi nieważność postępowania lub 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Spełnienie wymagania z art. 398<sup>4</sup> § 2 k.p.c. powinno zatem przybrać formę wyodrębnionego wyводу prawnego, w którym skarżący wskaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadni, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek.

Z art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 4 k.p.c. wynika konieczność nie tylko powołania się na okoliczność, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ale również wykazania, że przesłanka ta rzeczywiście zachodzi. Oznacza to, że skarżący musi wskazać, w czym - w jego ocenie - wyraża się „oczywistość” zasadności skargi oraz podać argumenty wykazujące, że rzeczywiście skarga jest uzasadniona w sposób oczywisty. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, czyli że jej zarzuty są zasadne „na pierwszy rzut oka” (*prima facie*) i w sposób oczywisty prowadzą do uznania zaskarżonego wyroku za błędny i jego wzruszenia (por. między innymi postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, niepublikowane i orzeczenia tam powołane).

Jest tak dlatego, że o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, iż jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania koniecznej jest wykazanie kwalifikowanej podstawy naruszenia prawa materialnego lub procesowego widocznej przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez wdawania się w pogłębioną analizę prawną. Z tego względu przyjmuje się, że nie spełnia tego wymagania odwołanie się do podstaw kasacyjnych i opatrzenie zawartego tam zarzutu dodatkowo mianem rażącego, ewidentnego, kwalifikowanego lub oczywistego, jeżeli nie zostanie wykazane, w czym przejawia się oczywistość wydania wadliwego orzeczenia. Należy przy tym zwrócić uwagę, że art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 4 k.p.c. nie odwołuje się do oczywistego naruszenia prawa, ale do oczywistej zasadności skargi, co oznacza, że oczywista zasadność skargi może wynikać z oczywistego i kwalifikowanego naruszenia przepisu prawa, pod warunkiem jednak, że skarżący wykaże, iż uchybienie to zadecydowało o wyniku sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 2012 r., II PK 278/11, LEX nr 1214574). Z kolei zagadnieniem prawnym jest zagadnienie, które wiąże się z określonym przepisem prawa materialnego lub procesowego lub uregulowaniem prawnym, których wyjaśnienie ma nie tylko znaczenie dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Wskazanie zagadnienia prawnego uzasadniających wniosek o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno zatem nastąpić przez określenie przepisów prawa, w związku z którymi zostało sformułowane i wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero bowiem wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do oceny, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem „prawnym” oraz czy jest to zagadnienie „istotne” (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002 nr 1, poz. 11; z dnia 13 sierpnia 2002 r., I PKN 649/01, OSNP 2004 nr 9, poz. 158; z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004 nr 7-8, s. 51). Twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione tylko wtedy, kiedy po pierwsze - przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie (por. postanowienie z dnia 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468) oraz po drugie - jego

wyjaśnienie ma znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy (por. postanowienie z dnia 27 stycznia 2009 r., II PK 248/09, LEX nr 736732).

Skarżący nie zdołał wykazać występowania tak rozumianych przesłanek przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Wskazując na oczywistą zasadność skargi z uwagi na obrazę art. 328 § 2 w związku z art. 391 § 1 k.p.c. skarżący pomija, że w przesłance tej chodzi o naruszenie prawa i oczywisty wpływ tego naruszenia na rozstrzygnięcie sprawy. Oznacza to, że zarzuty naruszenia przepisów postępowania nie mogą być celem samym w sobie, ale zasadniczo muszą służyć wykazaniu błędnego zastosowania przepisu prawa materialnego stanowiącego podstawę rozstrzygnięcia zawartego w wyroku (por. wyroki z dnia 9 lipca 2014 r., I PK 316/13, LEX nr 1511811 oraz z dnia 24 czerwca 2015 r., I UK 345/14, LEX nr 1771399). Tymczasem w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania trudno doszukać się wyводу jurydycznego mającego służyć wykazaniu, że brak dokonania przez Sąd odwoławczy oceny, czy stosunek prawny łączący strony i nazwany przez nie umową o dzieło posiada cechy pozwalające zakwalifikować go jako umowę o remont (co zresztą Sąd ten w motywach zaskarżonego rozstrzygnięcia jednoznacznie zanegował), stanowi wprost o wadliwości zaskarżonego wyroku wskutek niewłaściwego zastosowania art. 734 § 1 w związku z art. 750 k.c., a w rezultacie - art. 6 ust. 1 pkt 4 w związku z art. 12 ust. 1 oraz art. 13 pkt 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (dalej jako ustawa systemowa). Należy przy tym zauważyć, że wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku w rozumieniu art. 328 § 2 k.p.c. polega na wyjaśnieniu, dlaczego sąd zastosował określony przepis i w jaki sposób wpływa on na treść rozstrzygnięcia, a więc jakie elementy stanu faktycznego uzasadniają zastosowanie tego przepisu. Sąd drugiej instancji nie jest natomiast zobowiązany do dokonywania interpretacji przepisu, który - w jego ocenie - nie ma w sprawie zastosowania. Niewłaściwe zastosowanie lub niezastosowanie przez sąd odwoławczy wskazywanego przez stronę przepisu prawa materialnego należy do podstawy kasacyjnej określonej w art. 398<sup>3</sup> § 1 pkt 1 k.p.c. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2013 r., II UK 301/12, LEX nr 1408166 i powołane w nim orzeczenia).

Uchodzi również uwagi skarżącego, że nie wiadomo, jakie znaczenie dla

wyniku sprawy, w której wniesiona została niniejsza skarga kasacyjna, miałoby mieć wyjaśnienie wątpliwości rodzących się, w ocenie skarżącego, na tle art. 353<sup>1</sup> i art. 65 § 2 oraz art. 658 k.c., skoro w podstawie obrazy prawa materialnego nie został postawiony zarzut naruszenia przepisów stanowiących materialnoprawną podstawę rozstrzygnięcia w sprawie o podleganie (niepodleganie) obowiązkowi ubezpieczeń społecznych, tj. powołanych wyżej i zastosowanych przez Sąd drugiej instancji przepisów ustawy systemowej.

Niezależnie od tego należy stwierdzić, że formułowane przez skarżącego wątpliwości zostały wyjaśnione w orzecznictwie Sądu Najwyższego. Po pierwsze, podkreśla się w nim, że zgodnie z art. 353<sup>1</sup> k.c. strony zawierające umowę mogą - co do zasady - ułożyć stosunek prawny według swojego uznania. Swoboda stron przy zawieraniu umów nie jest jednak nieograniczona, gdyż jej granice stanowią właściwość (natura) stosunku prawnego, ustawa oraz zasady współżycia społecznego. Oznacza to, że strony są zobligowane do przestrzegania zasadniczych elementów stosunku zobowiązaniowego, czyli jego części składowych, które decydują o istocie tworzonego węzła prawnego. Zasadom wykładni określonym w art. 65 § 2 k.c. podlega także kwalifikacja prawna umowy wyrażona w nadanej jej przez strony nazwie. Nie ma ona jednak charakteru przesądzającego, gdyż decydująca jest rzeczywista istota umowy determinowana jej treścią, zgodnym zamiarem stron i celem umowy, a nie jej nazwa, która niejednokrotnie może nie oddawać natury łączącego strony stosunku prawnego. Inaczej rzecz ujmując, skoro wola stron nie może zmieniać ustawy, to strony nie mogą nazwać umową o dzieło zobowiązania, którego przedmiotem nie jest dzieło w rozumieniu art. 627 k.c. Okoliczność, że strony umowy określiły łączący je stosunek prawny jako umowę o dzieło, eksponując w ten sposób jej charakter, nie jest zatem elementem decydującym samodzielnie o rodzaju zobowiązania, które ostatecznie - z uwzględnieniem wszystkich okoliczności sprawy - określa sąd (por. wyrok z dnia 21 lipca 2016 r., I UK 313/15, LEX nr 2111409 i powołane tam orzecznictwo). Po drugie, po przedstawieniu w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania charakterystyki robót remontowo-budowlano-wykończeniowych, skarżący ogranicza się do stwierdzenia, że „poszczególne cechy są charakterystyczne dla obu rodzajów umów i nie dają jasnej odpowiedzi, czy

zawarta umowa, niezależnie od jej nazwy, mająca za przedmiot roboty remontowo-budowlano-wykończeniowe powinna zostać zakwalifikowana jako umowa o świadczenie usług, czy też jako umowa o wykonanie remontu budynku lub budowli (art. 658 k.c.)". W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że zasada powszechności i przymusowości (automatyzmu) ubezpieczenia społecznego uzasadnia przyjęcie, iż w przypadkach, w których nie jest możliwa jednoznaczna kwalifikacja umowy jako zlecenia (umowy o świadczenie usług) albo umowy o dzieło (umowy o roboty budowlane), umowa taka na gruncie systemu ubezpieczeń społecznych powinna być kwalifikowana jako umowa stanowiąca tytuł do ubezpieczenia społecznego. Skutkiem takiej kwalifikacji jest bowiem nie tylko obowiązek opłacenia składek na ubezpieczenia, ale także uwzględnienie okresów wykonywania umów w stażu ubezpieczeniowym, a przede wszystkim objęcie ubezpieczeniem wypadkowym (por. wyrok z dnia 21 lutego 2017 r., I UK 123/16, LEX nr 2269195 i powołane tam orzecznictwo). Sąd Najwyższy wyjaśnił również, że dla kwalifikacji prawnej łączącej strony umowy jako umowy o roboty budowlane (w tym umowy o wykonanie remontu) zasadniczym kryterium jest dokonanie - w ustalonym stanie faktycznym - oceny realizowanej inwestycji stosownie do wymagań prawa budowlanego (por. wyrok z dnia 26 września 2012 r., II CSK 84/12, LEX nr 12322233 i powołane w nim wcześniejsze orzecznictwo). Skarżący nie tylko nie przeprowadza żadnego wywodu jurydycznego w tym zakresie, ale nawet do kwestii tej nie nawiązuje.

Z tych względów na podstawie art. 398<sup>9</sup> § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.